

Uzasadnienie

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych, dalej zwanego PZO, na okres 10 lat. Zgodnie z art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, nadzór nad obszarem Natura 2000 Barłóżnia Wolsztyńska PLH300028, zwanym dalej obszarem Natura 2000, sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Obszar Natura 2000 został wyznaczony decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 33 z 8.2.2011, str. 146). Wymieniony akt prawny został zastąpiony decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2015/2369 z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia dziewiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 338 z 23.12.2015, str. 34).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu sporządził projekt PZO uwzględniając treść art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie projektu PZO.

Projekt PZO został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- dla obszaru Natura 2000, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony;
- na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody;
- na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody;
- obszar Natura 2000 nie znajduje się w obszarach morskich;
- obszar Natura 2000 nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody.

Granice obszaru Natura 2000 opisano w oparciu o 17 punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992.

Zgodnie ze standardowym formularzem danych (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, dostęp 25 lutego 2016 r.) przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 są strzebla błotna *Rhynchocypris percunurus*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* i siedlisko przyrodnicze 3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne. W toku prac nad PZO ustalono, że wymienione siedlisko nie występowało i nie występuje w obszarze Natura 2000; znajdujący się w obszarze zbiornik wodny to torfianka o pochodzeniu antropogenicznym. W roku 2015 nie udało się potwierdzić występowania traszki grzebieniastej, w obszarze Natura 2000 istnieją jednak siedliska, w których gatunek ten może występować. Ponadto gatunek ten znany jest z ekstremalnych wahań liczebności (np. Pabijan M. 2010. 1166 Traszka grzebieniasta

Triturus cristatus (Laurenti, 1768). [W:] Makomaska-Juchiewicz M. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część pierwsza: 195–219. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa).

W projekcie PZO zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Dla strzebli błotnej zidentyfikowano jedynie zagrożenia potencjalne. Barłóżnia Wolsztyńska jest aktualnie jedynym miejscem występowania tego gatunku w Wielkopolsce (Sikorska J., Wolnicki J. 2011. Occurrence, threats, and the need for active protection of the lake minnow, *Eupallasella percunurus* (Pall.), in the Wielkopolskie Voivodeship in Poland. Arch. Pol. Fish. 2011 (19): 223–226) oraz jednym z najdalej na wschód wysuniętym stanowisk w całym areale tego gatunku (Kusznierz J., Paśko Ł., Tagayev D. 2010. On the variation and distribution of the lake minnow, *Eupallasella percunurus* (Pall.). Arch. Pol. Fish. 2011 (19): 161–166). Stan siedliska tej ryby uległ znaczącej poprawie w wyniku realizacji działań ochronnych przeprowadzonych w roku 2015 przez RDOŚ w Poznaniu przy współpracy Nadleśnictwa Grodzisk. Wcześniej – zimą 2006/2007 przy ujemnej temperaturze Nadleśnictwo Grodzisk wycięło ręcznie drzewa i usunęło je z terenu torfowiska. W wyniku tych działań wczesną wiosną poziom wody w dołach potorfowych wyraźnie się podniósł. Poprawiło się także uwilgotnienie siedliska oraz nastąpiło ponowne uruchomienie procesów torfotwórczych w akrotelmie. W kolejnych latach z obrzeży oddziału 221i zostały usunięte pojedyncze drzewa olszy (w strefie południowej) i brzozy. Od czerwca 2008 r. Nadleśnictwo Grodzisk monitoruje także poziom wody na torfowisku. W roku 2013 w obszarze Natura 2000 istniało kilka, silnie wypłyconych zbiorników wodnych, w tym dwóch o charakterze rowów poeksploatacyjnych, w których występowała strzebla (informacja Wolnickiego J. przechowywana w bazie danych monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk; <http://www.iop.krakow.pl/cn2000/monitoring/>, dostęp 25 lutego 2016 r.). W lipcu 2015 r. strzebla występowała tylko w jednym, największym zbiorniku, w którym lustro wody 28 lipca zmniejszyło się do zaledwie 24 m², a głębokość spadła poniżej 20 cm.

Dla traszki grzebieniastej zagrożeniami istniejącymi są: brak zbiorników w otoczeniu (≤ 500 m) istniejącego dołu potorfowego stanowiącego siedlisko gatunku oraz brak roślinności zarastającej lustro wody. W związku z niepotwierdzeniem występowania traszki w obszarze Natura 2000 w roku 2015 jako działanie ochronne zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy poprzez monitoring stanu ochrony.

Zgodnie z § 3 pkt 2 lit. c rozporządzenia w sprawie projektu PZO przeanalizowano dokumenty planistyczne, w tym studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Rakoniewice i Wolsztyn, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. W związku z brakiem zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000, wynikających z ww. dokumentów planistycznych, w projekcie PZO nie zawarto wskazań do tych dokumentów.

Nie wskazano terminu sporządzenia planu ochrony dla całości lub części obszaru Natura 2000, gdyż nie stwierdzono występowania przesłanek, o których mowa w § 3 pkt 8 rozporządzenia w sprawie projektu PZO.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji sporządzono projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000, zwany dalej projektem zarządzenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zidentyfikował zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Następnie umożliwił im udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu PZO poprzez udostępnienie na stronie internetowej RDOŚ w Poznaniu projektu zarządzenia w terminie od 29 stycznia do 5 lutego 2016 r. oraz powiadomienie za pomocą poczty elektronicznej o możliwości wyrażania opinii i uwag.

W wyznaczonym terminie do RDOŚ w Poznaniu wpłynęło 9 uwag i wniosków, które zostały odpowiednio uwzględnione w treści projektu zarządzenia.

Udział społeczeństwa w opracowywaniu projektu zarządzenia został zapewniony poprzez:

- udostępnienie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu 8 marca 2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie od 8 do 29 marca 2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim 8 marca 2016 r.

W wyniku procedury z udziałem społeczeństwa p. Maciej Cudak Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Grodzisk zgłosiło uwagę następującej treści. W uzasadnieniu istnieje zapis mówiący o tym, że do lata 2015 r. przetrwał jeden zbiornik, którego powierzchnia w lipcu zmniejszyła się do ok. 2 m², a głębokość wody do ok. 5 cm. Nadleśnictwo dysponuje innymi danymi na temat ilości zbiorników, ich powierzchni i głębokości. Pan Piotr Jasicki leśniczy Leśnictwa Krzewina, na terenie którego znajduje się obszar Natura 2000 Barłóżnia Wolsztyńska w notatce służbowej z 3 lutego 2016 r. informuje, że 7 lipca 2015 r. lustro wody w dużym zbiorniku, którego powierzchnia wynosiła około 80 m² pokrywało 85% czyli około 68 m² a max. głębokość wody wynosiła 38 cm. Głębokość wody w mniejszych zbiornikach (rowach) wynosiła około 25 cm – średni stan letni. Natomiast 28 lipca 2015 r. lustro wody w dużym zbiorniku pokrywało zaledwie 30% powierzchni czyli około 24 m² a głębokość wody wynosiła 27 cm. Natomiast woda w mniejszych zbiornikach (rowach) występowała tylko w najgłębszych ich fragmentach.

Uwaga została uwzględniona. Informacje dotyczące liczby, głębokości i powierzchni lustra wody zbiorników w obszarze poprawiono. Uwzględniono zarówno informacje z Nadleśnictwa Grodzisk, jak i dane z ekspertyzy zleconej przez RDOŚ w Poznaniu (Klich M., Jarek S. 2015. Stan zachowania populacji i siedliska strzebli błotnej *Phoxinus* (= *Eupallasella*) *percnurus* w obszarze Natura 2000 Barłóżnia Wolsztyńska PLH300028 wraz z określeniem działań ochronnych oraz sposobu ich realizacji dla potrzeb projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. ECO-HELP. Tarnów. Mscr.)

Uwagi do projektu zarządzenia wnieśli także członkowie Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Poznaniu podczas posiedzenia 15 marca 2016 r. Zagrożenie dla strzebli błotnej polegające na zmniejszeniu różnicowania genetycznego populacji w wyniku izolacji w toku dyskusji uznano za potencjalne. Ponadto w treści zagrożenia dotyczącego eutrofizacji siedliska doprecyzowano, że chodzi o wzrost przewodnictwa wody oraz wzrost odczynu. Do zagrożeń potencjalnych dodano także wysychanie zbiorników wodnych będących siedliskiem tego gatunku.

Zgodnie z Reference Portal for Natura 2000 (http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, dostęp 29 marca 2016 r.) aktualnie stosowana nazwa łacińska strzebli błotnej brzmi *Rhynchocypris percunurus*; w związku z powyższym w treści zarządzenia dokonano odpowiedniej zmiany.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Poznaniu uchwałą 1/2016 z dnia 15 marca 2016 r. oraz uzgodniony z Wojewodą Wielkopolskim pismem nr KN-III.0521.22.2016.5, KN-III.0521.13.2016.5, KN-III.0521.14.2016.5, KN-III.0521.15.2016.5, KN-III.0521.16.2016.5 z 21 czerwca 2016 r.